

כתב צית לא בוארי הפקולטה ארסואת לינייס

מה שמע

לא האוניברסיטה הצהרית והדסה

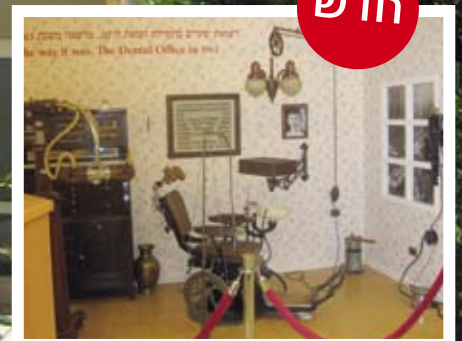
גיליון מס' 80, שנה 39, קיץ תש"ע-יולי 2010

דגלי הלאום, האוניברסיטה והדסה בחזית הפקולטה

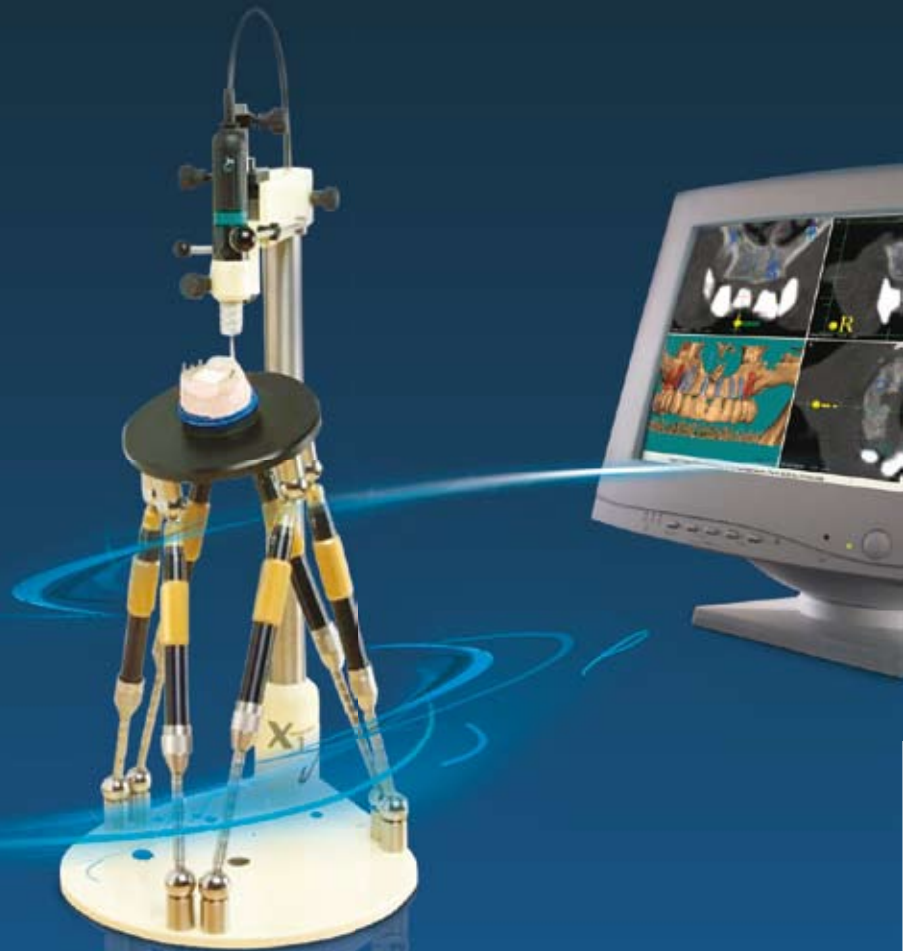
חדש

פתיחת אגף חדש
במוזאון אולמנסקי

MGUIDE השתלה מונחית מחשב.

MIS is proud to offer virtual implant planning and guided implantology. The advantages of these cutting edge technologies for the clinician and for the patient are immense. Advances in radiology, such as cone beam scanning devices, are able to produce exceptionally accurate images and precise digital data collection.

© MIS Corporation. All rights Reserved.

גליון 80

- 5 < יומן
- 10 < ד"ש ממונגוליה
- 12 < ריאיון עם סייעת מרפאת הסטודנטים
- 14 < כל מתמחה והזכור שלו
- 15 < יום המחקר הפקולטאי
- 18 < אגף חדש במוזאון הפקולטה
- 20 < לזכרו
- 22 < פינת ית"ד
- 23 < דברי חכמים

סיפורים

קוראים יקרים,

בשעה טובה, הגענו לגיליון ה-80 של רבעון הפקולטה.

בגיליון זה סוקר היומן את האירועים האחרונים שהתרחשו בפקולטה: הסיפור שמאחורי תורני הדגלים שבחזית הבניין, ביקור הרקטור של האוניברסיטה הרפואית של מוסקבה, טקס הבוגר, יום העיון לזכרו של פרופ' מיכמן ועוד.

בפורום רופאים מספר לנו ד"ר מוטי פינדלר על ביקורו במונגוליה ובבית הספר לרפואת שיניים שם (עמ' 10).

אחד מהמוקדים החשובים בבית ספרנו הוא מרפאת הסטודנטים "סליגמן" המצויה בקומה הראשונה של הבניין. לגיליון זה ראינו את נאוה מור-יוסף – הסייעת הראשית של מרפאה זו, המביאה אלינו מעט מחיי היום-יום בצומת הדרכים החשוב הזה בבית ספרנו (עמ' 12).

המדור "כל מתמחה והזכור שלו" צובר תאוצה, ושתי כתבות נוספות בסדרה מתפרסמות בגיליון זה בעמ' 14.

כבכל שנה, גם השנה פתחנו את הקיץ ביום המחקר הפקולטאי. כ-400 משתתפים – סטודנטים, סייעות, פקידים, טכנאים ורופאים – לקחו בו חלק. וגם השנה חולקו פרסים לעובדים מצטיינים. על כל אלו בעמ' 15.

בחודש מאי נפתח אגף חדש ומרשים במוזאון סליגמן. שתי מרפאות שיניים עתיקות – משנת 1913 ומשנת 1940 – מצאו את מקומן שם, בעזרתם הברוכה של ד"ר סם ושרון וקסלר משיקגו (עמ' 18).

במדור "לזכרו" אנו זוכרים הפעם את הפרופ' אולמנסקי, הדיקן השלישי של הפקולטה שלנו, שבימים אלו מלאו שש שנים לפטירתו (עמ' 20).

מדור חדש שמצטרף לעיתוננו הוא "פינת יתד", ובו יספר לנו הד"ר רפי פישר על נהלים שימושיים למרפאות שלנו (עמ' 22).

על כל אלה ועוד בגיליון שלפניכם.

קריאה מהנה,

העורך נח שטרן

"מה נשמע" כתב העת של הפקולטה לרפואת שיניים ובוגריה. שנה 39 גיליון 80, קיץ תש"ע – 2010

עורך: פרופ' נח שטרן 052-641-4770 nstern@cc.huji.ac.il

יו"ר ארגון הבוגרים: ד"ר דורון אפרמיאן 050-857-3945 dorona@cc.huji.ac.il

מזכירת המערכת: עליזה פרחיה 02-675-8590

מקדמות פרסום: ד"ר אורית הרמתי וגב' איריס צדיק

עריכה לשונית: סמדר כהן

הפקה ודפוס: דפוס איילון, ירושלים 02-679-66-36

מתאם בית הדפוס: עוזי בן יוסף

עיצוב גרפי: "מעוצב" ליאת חברוני

כתובת המערכת: "מה נשמע", בית הספר לרפואת שיניים, הקמפוס הרפואי ה.מ. הדסה, ת.ד. 12272 ירושלים 91120

אתר הפקולטה: <http://dental.huji.ac.il>

אתר ארגון הבוגרים - מהנוסח העברי של אתר הפקולטה קיימת גישה ישירה

מרפאה מושלמת - הכל כלול!

העסקה המשתלמת ביותר עתה ב - ETI

ש"ח בתשלומים **58.270**

או

ש"ח למזומן **49.590**

Galaxy Style 2100

חדש!

עם מנורה Led faro-Alya
50000 Lux

עד 60 תשלומים של : לבחירתך כל אפשרויות התשלום:

ש"ח **1213**

הנחה 15% לתשלום במזומן
אחריות 3 שנים

*המחיר אינו כולל מע"מ שישולם מידי חודש
*העסקה כפופה לאישור חברת הליסינג

מבצע תשלומים ב-ETI

במפרט מושלם:

- ◆ כסא מתרפא TECNODENT פרוגרם
- ◆ מנורה פארו led
- ◆ יוניט מגש פורצלן גדול GALAXY
- ◆ מרקקה כולל פורצלן נשלף
- ◆ זרוע לסקשן + מזרק
- ◆ עמוד וחיבורים
- ◆ פיקוד ידני
- ◆ ויואר גדול פנורמי
- ◆ הכנה פייבר אופטיק
- ◆ טורבינה פייבר אופטיק
- ◆ עם חיבור תואם מולטיפלקס 1+1
- ◆ מוטור, ידיתן וזויתן NSK
- ◆ סקיילר SATELEC צרפתי בתוך היוניט
- ◆ כסא רופא פלטכניקה
- ◆ כסא סייעת פלטכניקה

ציוד מס' 1 בארגונומיה בישראל!

משרד ראשי: **אתי תעשיות**, רח' הקישון 16 בני ברק (ליד קניון ר"ג) טל. 03-5799760
טלפון כלל ארצי: 1-800-22-1205 (סניפים ונציגים בכל רחבי הארץ)
www.eti-dental.co.il e-mail:dental@013.net

יומן חדשות הפקולטה

הדגלים הונפו בראש התורן

הלאום, דגל הדסה ודגל האוניברסיטה. משום כך הוא מיהר לפעול לתיקון המצב. ביזמתו הברוכה, ותוך שיתוף פעולה עם אגף בינוי ואחזקה של האוניברסיטה העברית (אשר לה שייך השטח), נוצקו היסודות ונתקעו התרנים שעליהם מתנוססים כעת הדגלים. בתוך זמן קצר נתלו גם הדגלים, ובסמוך ליום העצמאות ה-62 למדינת ישראל הונפו הדגלים בראש התורן.

כל העובר בימים אלו בטיילת המובילה אל בניין הפקולטה, אינו יכול להתעלם משדרת הדגלים החדשה. הדגלים המתבדרים ברוח הם התגשמות של חזון נוסף מבית מדרשו של הפרופ' אדם שטבהולץ, דיקן הפקולטה לרפואת שיניים, אשר כאב את העובדה שבכל אחת מהכניסות לקמפוס, פרט לכניסה המובילה לפקולטה שלנו, מונפים בגאווה שלושת הדגלים: דגל

שיתוף פעולה בין הפקולטה שלנו לבין Moscow State University of medicine and dentistry

באפריל 2009 נחתם במוסקבה הסכם שיתוף פעולה בין הפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה לבין בית הספר לרפואת שיניים של ה-Moscow State University of Medicine and Dentistry. על ההסכם חתמו רקטור אוניברסיטת מוסקבה, הפרופ' אולג יושביץ, ודיקן הפקולטה לרפואת שיניים, הפרופ' אדם שטבהולץ.

היזמה לחתימת הסכם שיתוף הפעולה הייתה של אוניברסיטת מוסקבה. באוניברסיטה זו, הייחודית למקצועות בריאות, נמצא בית הספר לרפואת שיניים הגדול והמוביל ברוסיה. משך הלימודים בבית ספר זה הוא חמש שנים. בכל שנת לימוד לומדים בו 500 סטודנטים, מתוכם כ-150 זרים, הבאים לרוסיה מ-50 מדינות שונות.

לפני כחודש ביקר רקטור האוניברסיטה של מוסקבה בפקולטה לרפואת שיניים בבית ספרנו ונפגש עם ראשי המחלקות. בהמשך למפגש זה סוכם כי מנהלי המחלקות של בית הספר המוסקבאי יגיעו ארצה בחודש נובמבר 2010 למפגש עם עמיתיהם בפקולטה שלנו לדיון בתכניות שיתוף פעולה במישור המחלקתי. ביקור גומלין באוניברסיטת מוסקבה יתקיים בהמשך, ובמסגרתו ייערך סימפוזיון מדעי משותף במוסקבה.

שיתוף הפעולה שנחתם עם אוניברסיטת מוסקבה מצטרף למערך שיתופי הפעולה שאותו מקיימת הפקולטה לרפואת שיניים בירושלים עם מספר בתי ספר מובילים ברחבי העולם.

הבעת תודה והערכה לפרופ' אבינועם יפה

כתלמידי שנה 1 מצאנו לנכון לכתוב כמה מילים שמביעות את הערכתנו ואת תודתנו לפרופ' אבינועם יפה, במיוחד בעיתוי זה של סוף שנת הלימודים וטרם יציאתו לשנת שבתון.

הפרופ' יפה הנו דמות שלא יכולנו להתעלם ממנה כבר משנת הלימודים הרביעית. הוא היווה עבורנו דמות חינוכית ולימודית כאחת. בזכות אופיו הבלתי-מתפשר למדנו כי אנו יכולים להגיע כמעט לכל מטרה שבה נבחר, ובלבד שנפעל בדרך של יושר, של היגיון ושל צדק.

אין סטודנט שלא חווה את "נחת זרועו" מחד גיסא ואת קריצתו המבודחת מאידך גיסא.

הפרופ' יפה חינך אותנו להיות רופאי שיניים מצוינים. אנו מודים לו על ההתמדה ועל הרצון לתת לנו את כל הכלים – הגשמיים והרוחניים; להרביץ תורה מצד אחד ולשמש אוזן קשבת בכל נושא – אישי או מקצועי – מצד שני.

פרופ' יפה לימד ומלמד אותנו בשלוש השנים האחרונות כי לפתגם "נאה דורש, נאה מקיים" ישנה אחיזה במציאות ומהווה בכך דוגמה לכולנו כסטודנטים, כרופאי שיניים וכבני אדם.

אנו שמחים על כי נפלה בחלקנו הזכות ללמוד מאדם יקר זה את כל מה שיכול היה לתת ועל שלא חיסר מאתנו ונהג בנו כאילו היינו ילדיו.

בהערכה רבה,
תלמידי שנה 1

בתמונה מימין: הפרופסורים ל' שפירא; א' וייס; הדיקן אדם שטבהולץ; האורח ורעייתו; ד' אפרמיון; א. פלמון; ור. זלצר

טקס בוגר תש"ע - מחזור כ"ט

מימין: פרופ' שי ארקין, פרופ' אהרון פלמון, ד"ר גבריאל נוסבאום ופרופ' אדם שטבהולץ

ומדעי הטבע בנושא: "מודל המוח הכחול" ריתקה והדהימה את הקהל. אכן, כפי שציפה פרופ' שגב: "בראשנו נוצרו סינפסות חדשות" בעקבות הרצאתו...

ובתכנית האמנותית: הנעימו את הזמן בקטע מוסיקלי – עמיר חדר ודן לוי, והוצגה גם מצגת סטודנטים מבררת. נציגת הסטודנטים, רותם רוזנבלט, הביאה את דבר המחזור באופן מעורר התפעלות. (ליטל תורג'מן)

בטקס מרשים, מכובד ועם זאת משעשע, קיבלו מסיימי מחזור כ"ט בפקולטה לרפואת שיניים את תעודות הבוגר עם סיום לימודיהם בשנים הפרה-קליניות.

מאות מוזמנים גדשו את אולם "מגיד", האזינו לברכות שנשאו הדיקן פרופ' אדם שטבהולץ; יו"ר הרשות למחקר ופיתוח, הפרופ' שי ארקין; יו"ר המכון למדעי רפואת השיניים, הפרופ' אהרון פלמון; וסגן הדיקן לענייני הוראה, הפרופ' אבינועם יפה. הרצאת האורח שנשא הפרופ' עידן שגב מהפקולטה למתמטיקה

הפרופ' ניצן ביצ'צ'ו, מנהל המרכז לאסתטיקה דנטלית, התארח הפרופ' ברנרד טואטי מצרפת. הפרופ' טואטי נשא שתי הרצאות מרתקות בנושא שיטות הטיפול העדכניות בשיקום על גבי שתלים באזור האסתטי.

מתמחי המרכז ללימודי התמחות בשיקום הפה של המחלקה, בהנחיית הד"ר עמי שמידט מנהל המרכז, הציגו מגוון מקרים קליניים בשיקום המשנן הטבעי בקדמת הפה, כולל במקרים לאחר טראומה דנטאלית בשילוב אורתודונטיה ושיקום על שתלים.

יום העיון התקיים ב-13 במאי 2010 באולם קרן מורשה בפקולטה, והשתתפו בו כ-200 רופאי שיניים מכל רחבי הארץ, בהם גם תלמידיו של פרופ' מיכמן ז"ל שחלקו לו כבוד בעצם השתתפותם.

תודה גדולה לכל העושים במלאכה, ובמיוחד לפרופ' שטבהולץ, דיקן הפקולטה, ולד"ר עמי שמידט, מנהל המרכז ללימודי התמחות בשיקום הפה, על עזרתם הרבה בארגון יום העיון.

המחלקה לשיקום הפה קיימה יום עיון במלאת 100 שנה להולדתו של הפרופ' יצחק י' מיכמן ז"ל. הפרופ' מיכמן היה ממקימי הפקולטה לרפואת שיניים בירושלים ומנהלה הראשון של המחלקה לשיקום הפה. חזונו המקצועי וההומני של הפרופ' מיכמן, הדוגל בראייה כוללת של הטיפול במתופא, מיושם בבית ספרנו בחינוך הדורות הבאים של רופאי שיניים.

יום העיון נפתח במושב לזכרו של פרופ' מיכמן בהנחייתו של פרופ' ארוין וייס, מנהל המחלקה הנוכחי. הפרופ' מיכאל מיכמן, בנו של פרופ' יצחק מיכמן, סיפר למשתתפים על כישורו האמנותי של אביו ברישום תווי פנים מתוך יישום הידע הרב שלו באנטומיה ובאסתטיקה של הפנים ושל הגולגולת. ותיקי המחלקה – הפרופ' חיים פיטרקובסקי והפרופ' נח שטרן – נשאו דברים לזכרו והעלו על נס את פועלו למען המחלקה ולמען שיקום הפה כמקצוע מוביל ברפואת השיניים בישראל.

בחלק המקצועי של יום העיון, שהונחה על ידי

יום עיון יום הולדת 100 לפרופ' מיכמן ז"ל

פרופ' מיכאל מיכמן

ספר ההיסטוריה של בית הספר

הספר "50 השנים הראשונות" ובו תיאור ההיסטוריה של בית הספר לרפואת שיניים בירושלים יצא לאור בשנת 2003 לרגל חגיגות ה-50 לבית הספר לרפואת שיניים. בוגר שמעוניין לקבל את הספר, יפנה-נא בכתב לכתובת הדואר האלקטרוני: nstern@cc.huji.ac.il ויצייין פרטים אישיים וכתובת וכן שנת סיום לימודיו.

אורח בבית ספרנו - פרופסור נורמן טריגר מארה"ב

הוא חניך דורות רבים של מתמחים בכירורגיית פה ולסת כמו גם בתחומים המשיקים לכירורגיה – כמו שליטה בכאב באמצעות סדציה. פרופ' טריגר כיהן כנשיא העולמי של האגודה העוסקת בסדציה ובהרדמה כללית ADSA (American Dental Society of Anesthesiology), וזכה להכרה עולמית על תרומתו בתחום וכן בעיטורים כמו Horace Wells Award ו-Heidenbrink Award.

פרופ' טריגר היה שושבין נלהב בטקס ההשקה של המרכז לסדציה במרץ 2008 וגם גייס תרומה כספית נכבדה (פרופ' אליעזר קאופמן)

פרופסור נורמן טריגר, פורץ דרך וחלוץ בתחום שליטה בהרדמה ובכאב ברפואת שיניים, ידיד של בית ספרנו ושל מדינת ישראל ביקר בבית ספרנו כאורחו האישי של פרופ' אליעזר קאופמן.

האורח סיים לימודי רפואת שיניים באוניברסיטת הרווארד שבבוסטון בשנת 1950. את ההתמחות שלו בכירורגיית פה ולסת עשה בבית החולים Massachusetts General Hospital בין השנים 1954–1958. בין השנים 1965–1970 כיהן כפרופסור לכירורגיית פה ולסת באוניברסיטת דרום קליפורניה (UCLA), ובין השנים 1972–2002 חזר לכהן כמנהל מחלקת ב-Albert Einstein Collage of Medicine בניו יורק.

אנחנו

על החולצה...

מבצע אבחון מוקדם של סרטן הפה נערך ב-15.4.10. שבוע המודעות לסרטן הפה והלוע מאורגן בארה"ב על-ידי האיגוד "Alliance Head and Neck Cancer" ובשנים האחרונות הפך לבינלאומי. לאחר שהכרתי אישית את יוזמי הפעילות, החלטנו להצטרף השנה למבצע הבינלאומי ביום בדיקות קליניות (חינם) עבור הקהל הרחב. כל הפונים עברו בדיקה של חלל הפה. מי שבבדיקתו נמצאה פתולוגיה הופנה לבייפוסיה, בשיתוף המחלקה לכירורגיית פה ולסת.

הנבדקים קיבלו את דפי המידע המחולקים בארצות הברית בשבוע זה, שתרגמנו מאנגלית והתאמנו לקהל. כמו כן חולקו דפי מידע משלנו וכן חוברות שקיבלנו מהאגודה למלחמה בסרטן. בחולצת הטריקו המיוחדת שקיבלנו מארצות-הברית הופיעה גם "ירושלים, ישראל" לצד שאר המרכזים בעולם... יום הבדיקות פורסם בעיתונות ובאינטרנט לקהל הירושלמי בלבד כאירוע ראשוני. בשנה הבאה יאורגן כבר אירוע ארצי. (רקפת צ'רנינסקי)

תמונה ימנית: צוות המחלקה לרפואת הפה שנטל חלק ביום הבדיקות, חלקם בחולצות המבצע.

תמונה שמאלית: התדפיס בגב החולצה ובו אזכור "ירושלים, ישראל".

תמונה תחתונה: צוות המחלקה לכירורגיית פה ולסת

פרופ' אבינועם יפה

התביעה אינה עוצרת באדום

הוצאות טיפול במרפאה הפרטית. מעבר לקביעת חבות ואשמה נסב הדיון המשפטי גם סביב הרישומים המצויים בתיק המתרפאה.

יש לציין כאן, כי רק רישומים קפדניים ומדויקים יכולים לעמוד לזכותנו במקרים מעין אלה.

הרישומים בתיק זה היו אמנם טובים, אך לא מספקים. פעם אחת הוקלד מספר לא נכון של שן מטופלת (17 במקום 16), וכן היה צילום מהופך, כלומר שמאל יוחס לימין.

השופטת פסקה לתובעת פיצוי בגובה הצעת הפשרה של נציג בית הספר על סך 1,950 ש"ח, שהוא הסכום שאותו שילמה עבור הטיפול בבית הספר.

האם זכינו? לא! עצם הצורך בהתייצבות בבית המשפט מעידה שכשלנו ולו במשהו.

מה שניתן להסיק ממקרה זה הוא כאמור, שעלינו להקפיד מאוד מאוד ברישומינו. פירוט ודיוק ברישום רק הם יעמדו לעזרתנו בכל תביעה, שלא תבוא. (פרופ' אבינועם יפה)

במהלך 2006/7 הוכן הגשר (14x16). בשלב הביסק התברר שחלה נסיגת חניכיים ונאמר למתרפאה שיש צורך לחזור על לקיחת המידות ולהכין גשר חדש. בוצע גשר חדש מהתחלה (בשלב זה התחלף הסטודנט המטפל) ובסיומו הודבק סופית.

הגשר הודבק מספר פעמים, ובהמשך התברר שהיתה "שטיפת" צמנט באחת השיניים המאחזות. במהלך הסרת הגשר נשברה כותרת שן 14 ובוצע טיפול שורש.

לאחר ביצוע טיפול השורש התברר שפרוגנוזת השן בינונית, שכן היה חשש לסדק אפשרי או אברציה אנטומית. הומלץ למתרפאה כי יבוצעו שני כתרים בודדים ושתל – כל זאת ללא כל עלות.

בשלב זה החליטה המתרפאה על הפסקת הטיפול במרפאת הסטודנטים ופנתה למרפאה פרטית, וכדבריה: "הטיפול הופסק ביזמתי לאחר שאבד בי האמון במסגרת זו להשלים את הטיפול כראוי".

אין ספק שהמתרפאה שהגיעה לטיפול חוותה לא מעט תקלות במהלך הטיפול, שאכן התארך מעבר למצופה.

המתרפאה תבעה בבית המשפט לתביעות קטנות סכום של 19,500 ש"ח, שהוא סך

רפואת השיניים נמצאת כיום בעידן של רפואה מתגוננת, כפי שחווים אותה זה שנים רבות ברפואה בכלל וברפואת נשים בפרט. ברפואת נשים אף הגיעה הרפואה המתגוננת עד כדי אבסורד – ריבוי לידות קיסריות.

במסגרת בית הספר לרפואת שיניים מטופלים, כידוע, מתרפאים רבים. רוב הבוחרים בנו הם אנשים קשי-יום או כאלה המאמינים (ובצדק!) שהטיפול בבית הספר הוא טיפול שנעשה בפיקוח הדוק ושכזוה הנו טיפול נכון וטוב.

לאחרונה נדרשנו להגן על שמנו במסגרת בית המשפט לתביעות קטנות בעקבות תביעה של מתרפאה של סטודנטית שקצה נפשה בטיפול הממושך ובמספר ה"תקלות" שנלוו לו.

תיאור המקרה בקצרה:

המתרפאה החלה את טיפולי השיניים במרפאת סטודנטים בקיץ 2005/6.

עם קבלתה לטיפול אובחנה המתרפאה כסובלת ממחלת חניכיים: Generalized moderate-sever chronic periodontitis. בוצע טיפול פריודונטאלי שכלל S/RP ותחזוקה, בוצע טיפול שורש, ושלושה חודשים לאחר מכן נעקרה השן שטופלה.

פתיחת התמחות ברפואת הפה

המחלקה לרפואת הפה בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית ו"הדסה" פותחת את ההרשמה להתמחות ברפואת הפה, אשר תתחיל באוקטובר 2010. מומחיות ברפואת הפה מעניקה יכולת טיפול במגוון מתרפאים רחב, אשר רופאי שיניים כלליים נרתעים מלטפל בהם. תחומי ההתמחות כוללים: מחלות ריריות הפה, מחלות של בלוטות הרוק, טיפול בחולה המורכב רפואית, כאבי פנים ולסתות, טיפולי שיניים בסדציה ובהרדמה כללית, דימות ורדיולוגיה אוראלית.

**טופסי הרשמה ישלחו
באמצעות הדואר האלקטרוני
בהתקבל בקשה בכתובתנו:
dorith@hadassah.org.il**

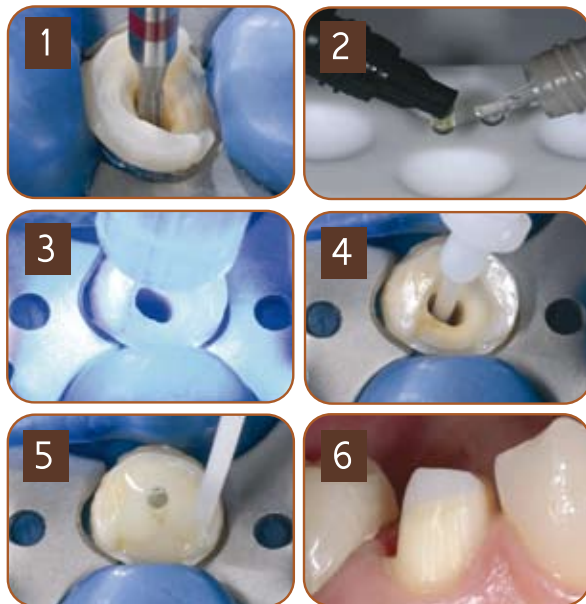
**ראיונות יתקיימו בחודש
ספטמבר 2010.**

!!!עבר

בבניית השחזורים את/ה ודאי מעוניינת/ת לשלב בין פתרונות קליניים פשוטים
וחסכון בזמן ובין אסתטיקה מושלמת.
הנסיון העשיר של חברת GC כמובילה בטכנולוגיית החומרים הדנטליים הביא
את השיטה החדשה להדבקת הפוסטים וליצירת המבנה על ידי חומר אחד.

GC GRADIA CORE

קומפוזיט למבנים בהתקשות כפולה (הקשיה באור ו/או הקשיה כימית)

♦
אותו החומר גם להדבקת הפוסטים וגם ליצירת המבנה

♦
כולל בונדינג מתקדם דור 7, אף הוא בהתקשות כפולה

♦
חומר בעל תכונות פיזיקליות מתקדמות, זהות לדנטין

GC Europe - Israel Branch
4 Koifman St., Tel Aviv 68012, Israel
Tel. +972-3-7979630, Fax. +972-3-5106279
E-mail: info@gcIsrael.com
www.gcIsrael.com

GC
GC - מומחים מובילים מבית 216
כשאתם יוצרים

דרישת שלום

מוטי פינדלר

סיים לימודי רפואה באוניברסיטה העברית בירושלים בשנת 1980 והתמחה בניתוחי לב. בשנת 1988 סיים לימודיו בבית הספר לרפואת שיניים בירושלים והתמחה ברפואת הפה. בעל תואר מוסמך בפזיולוגיה מאוניברסיטת תל-אביב. למד גם משפטים וארכאולוגיה ובעל תואר מוסמך במנהל עסקים ובניהול רפואי מאוניברסיטת תל-אביב. חבר סגל המחלקה לרפואת הפה בירושלים ואחראי על המרפאה לטיפול שיניים לחולים סיסטמיים

נפרדנו לשלום מבייג'ין ויצאנו ליום נסיעה ברכבת צפונה אל עבר מונגוליה. השקיעה המקסימה במדבר גובי הסיני מאחורינו, ואנחנו מתקרבים לעיר הגבול Erlyan. הרכבת הטרנס-מונגולית שעליה אנחנו נמצאים עוצרת כדי להוריד את כל הנוסעים בתחנת הגבול לשלוש השעות הקרובות. מאחר שרוחב הפסים במונגוליה וברוסיה שונה מאלה שבסין ובאירופה יש לעצור במוסך ולהחליף את הגלגלים. אני מחליט

להישאר ברכבת ולהיות נוכח בתהליך.

לאחר משא ומתן קצר ותרבותי ("ברגישות ובנחישות") נשארו מיכאל, אני והמצלמה על הרכבת. הפרדת הרכבת לקרונות, הרמת הקרונות על ידי מגבהי ענק והחלפת הגלגלים הייתה חוויה יוצאת דופן ומטלטלת (במלוא מובן המילה), כשאנו נמצאים בתוך הקרון עם צוות הדיילות המונגוליות ומנסים לשמור על שיווי המשקל. הרכבת חוזרת על פסים רחבים לאסוף את הנוסעים, ולאחר בידוק ויזות ודרכונים (רק ישראלים ואמריקאים אינם נדרשים לוויזה מונגולית) יוצאת הרכבת למדבר גובי המונגולי.

לפנינו עוד יום נסיעה אחד עד לאולן-בטור (Ulaanbaatar) בירת מונגוליה, דרך מדבר גובי, המכוסה בצמחייה חד שנתית דלה ודומה לצפון הנגב בואכה ערד. מפעם לפעם מופיעים אוהלים מונגוליים עגולים (ג'רים – Gers) ועדרי סוסים מונגוליים פראיים, ששנות הרעב האחרונות במונגוליה הותירו רזים ומצומקים (תמונה 2). הרכבת עוצרת במספר עיירות בדרך ואנחנו יורדים לחילוץ

עצמות ב-Choyr – עיירה המזכירה עירת מערבונים קלאסית בהוליווד (תמונה 3).

זו רק תחילת הדרך, לפנינו עוד שבעה ימי נסיעה ברכבת הטרנס-סיבירית, ועלינו להתרגל לצורה זו של טיול. מתקדמים לכיוון בירת מונגוליה אולן-בטור, והנוף מתחיל להשתנות. בשולי העיר מצטופפים מאות אלפי תושבים נוודים שהקימו את אוהליהם שם בשל בצורת השנים האחרונות. העיר כוללת אוכלוסיה של כמיליון נפש מתוך כשניים וחצי מיליון תושבי מונגוליה המפוזרים על פני מדינה השווה בגודלה למערב אירופה כולו. העיר מזכירה ערים קטנות בברית המועצות של שנות החמישים ומשובצים בה מעט מבנים, הגזורים מתרבות ארכיטקטונית עכשווית.

איתור בית הספר לרפואת שיניים במונגוליה החל בסקירת ספרות ובחיפוש ב-Google Earth עוד טרם היציאה לטיול. בית הספר לרפואת שיניים ובית הספר לרפואה שוכנים בבניין אחד דו-קומתי (תמונה 4), הניצב במרחק של כ-10 דקות הליכה ממרכז

ממונגוליה

במקצת) של סוסי ג'ינגיס ח'אן, שהם קטנים יותר אך עצבניים עוד יותר מהסוסים המוכרים לנו. ברוב היום האיר לנו מזג האוויר פנים, והטמפרטורה עמדה על 27 מעלות "ישראליות", אבל עם שקיעת החמה צנחה הטמפרטורה במהירות אל מתחת לאפס והיה צורך להסיק את האוהלים (תמונה 8).

בערב עוד נכונה לנו הפתעה קולינארית. מאחר שהגדרנו את עצמנו כצמחוניים, נחסך מאתנו בשר הסוסים המסורתי וקיבלנו תערוכת של קישואים מאודים שהזכירו את האוכל מהמטבח הפולני הטיפוסי, או כפי שהיטיב לבטא זאת ג'וש, צעיר יהודי מניו-יורק שרכב לצדנו, שהאוכל "מזכיר לו את הארוחות בבית סבתא". לאחר סיום הפרק המונגולי בהרפתקה שלנו, המשכנו בנסיעתנו הטרנס-סיבירית צפונה אל אגם ביקל, "העיץ של סיביר", שהיה רק התחנה הבאה במסע שלנו שתחנתו האחרונה – מוסקוה.

דרום קוריאה המכונה Yonsei.

לדברי דיקן הפקולטה לרפואת שיניים, הד"ר אמרסייקאן (Dr. Amarsaikhan), הוקם בית הספר לרפואת שיניים בשנת 1961 והיה מסונף לפקולטה לרפואה. כיום לומדים בו 560 סטודנטים והוא מונה 40 אנשי סגל. במונגוליה כולה יש היום כ-1,300 רופאי שיניים. בספטמבר הבא עתיד בית הספר לעבור למבנה חדש ויחודי.

לאחר הביקור בבית הספר לרפואת השיניים המונגולי יכולנו להתפנות בלב שקט להמשך הטירול ולחיות זמן מה עם משפחת נוודים מונגולית אמתית ובה קרובי משפחה של איש הקשר שפגשנו באולך-בטור. נסיעה בת שעתיים מהעיר הביאה אותנו לשמורת טבע מרהיבה שבה חיים המונגולים באוהליהם המיוחדים הנטוים בין סלעי ענק המבצבצים מערבות מוריקות ואשר בה הזמן נמדד לפי מהלך השמש, חום היום ומיקומו של עדר הכבשים המשוטטות ללא רועה.

את שעות היום הנותרות העברנו על גבם של סוסים מונגוליים, צאצאיהם (הכחושים

העיר ומבית הפרלמנט. בצמוד אליו ניצב בית החולים המקומי, בניין בן שש קומות, הדומה לבניין שיכון ישראלי. על מרפסת הקומה החמישית רופא אפוף עשן מעביר את שעת התורנות האחרונה (תמונה 5).

יום שני, השעה 9 בבוקר, הסטודנטים וסגל המרצים מתחילים לזרום לבניין בית הספר. הטפטוף האטי של הסטודנטים מלמד כי דיכאון יום אל"ף שלנו מופיע במונגוליה ביום ב"ת. בכניסה, המבואה וחלקו הקדמי של המבנה מכילים את בית הספר לרפואה ואילו בחלקו האחורי של המבנה – בית הספר לרפואת שיניים (תמונה 6). בשעה כזו אין עדיין איש בחדרי ההרצאות. באגף הקליניקות ממוקמת מרפאת הפנטום בחדר שבו מצויה גם פינת הגבס (תמונה 7). אין למצוא פה דוברי אנגלית. השפה הבינלאומית השגורה כאן היא רוסית. הצצה למרפאות הסטודנטים הפתיעה אותנו – הקליניקות דומות לשלנו, ומצוידות בציוד המקובל בעולם. בית הספר לרפואה ולרפואת שיניים בכירה נתמך על ידי גוף אוניברסיטאי של

ריאיון

עם הגב' נאוה מור-יוסף על סייעות ומרפאות

ולפרגן; והם גם מרעננים אותנו. הזכרת "אותנו". מי עובד לצדך, למעשה? לצדי בכל התפקוד היום-יומי מצויה אירית טופיק, סייעת ותיקה ומנוסה שנותנת מענה בתחנת האחות ונוטלת על עצמה אחריות ארגונית ואחרת לא מעטה. עמנו גם שתי בנות שירות לאומי – ענבל ומור. לענבל זאת השנה השנייה בקליניקת סליגמן, והיא זאת שהכשירה ולימדה את מור את כל רזי העבודה.

ענבל ומור נחשבות לשתי המלאכיות בקליניקה. הן עוזרות ומסייעות לכולם; מפנקות את הסטודנטים בצ'ופרים; הן שופעות חום, אהבה ונתינה; חרוצות ומוכשרות כאחד; בוגרות, אחראיות, ועושות את העבודה בחיוך ובאהבה.

בתום שנת הלימודים הזו, שבה ניפרד מתלמידי שנהו המסיימים לימודיהם, ניפרד, לצערנו, גם מבנות השירות. זו ההזדמנות לאחל להן הצלחה בדרכן האזרחית.

ניכר בבית הספר והדבר מדובר לא אחת, שיש חשיבות עצומה גם לאינטראקציה המיוחדת שיש לך עם הפרופ' אבינועם יפה, שנראה שהיא משפיעה מאוד על תפעול המרפאה ועל תפקודה. מה חלקך?

הפרופ' יפה הוא הדמות החשובה ביותר בכל הקשור להתנהלות היום-יומית במרפאת סליגמן. הוא ממש אחד ויחיד.

מאז שקיבל הפרופ' יפה את תפקידו הנוכחי כיו"ר ועדת ההוראה, הוא עשה ועושה רבות לייעול המערכת בחינוך הסטודנטים

האם יש תחומים ספציפיים נוספים שעליהם אחראיות את הסייעות האחרות בקליניקה?

צוות הסייעות בקליניקה אחראי גם על העברת הדרכות לסטודנטים בכל הקשור לכללי התנהגות, להופעה, תחזוקת ציוד, חיסכון בחומרים, ניקיון וסטריליזציה.

מה הייחוד של העבודה שלך, מלבד החלקים הפורמאליים והמוגדרים בה?

לצד כל התפקידים ה"טכניים" והפורמאליים יש גם תפקידים רבים שאינם פורמאליים, כמו לעזור לסטודנטים לפתור בעיות שנוצרות עקב תקשורת לקויה או חוסר הבנה עם המתרפאים שלהם או עם המדריכים הממונים עליהם. לא אחת אני מוצאת את עצמי מטפלת גם בבעיות אישיות של הסטודנטים.

מה הוא הכוח שאת שואבת מהעבודה שלך?

מעצם היות העבודה מגוונת ומעניינת אני עושה את תפקידי באהבה גדולה ובהנאה. לעבוד עם הסטודנטים ולשרת אותם זו העבודה היפה ביותר והמתוגמלת ביותר בפקולטה. למעשה, אני שואבת מהסטודנטים כוח להתמודדות היום-יומית הנדרשת בקליניקה. צורכי הסטודנט ניצבים תמיד בראש מעייניי, ואני מוכנה לעזור להם בכל עת ובכל עניין.

הסטודנטים הם הרוח החיה של המקום, הם מהווים חלק עיקרי בתחומי עיסוקינו השונים. הם יודעים להעריך, לתת, לכבד

לב לבו של בית ספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה הוא מרפאת הסטודנטים על שם סליגמן, הממוקמת בקומה הראשונה של הבניין.

במרפאת זו עובדים ולומדים מדי יום כ-150 סייעות, רופאים וסטודנטים.

בקליניקה יש 48 יחידות עבודה, שפעילות כמעט מדי יום מהבוקר ועד הערב ובהן מטופלים 200–250 איש ביום.

הסייעת האחראית במרפאה היא הגב' נאוה מור-יוסף, ומאז שהיא נכנסה לתפקידה יכול כל עובר ושב להבחין באופן מידי בשינוי הגדול שעברה המרפאה. על שום השקעתה הרבה וגם כדי להכיר מעט את המתרחש "מאחורי הקלעים" של תפעול המרפאה הזמנו את הגב' מור יוסף לריאיון מיוחד.

מה היא שגרת הפעילות של המרפאה בכלל ושלך בפרט?

הפעילות היומיומית שלנו מורכבת ומגוונת. האחריות המוטלת עליי עצומה: עליי לדאוג שתמיד יהיה הציוד הדרוש לכל סטודנט בכל סוגי הפעילות בקליניקה ולכל הקורסים השונים הנלמדים כאן. עליי ועל צוות הסייעות לעמוד בדרישות של ההנהלה ושל מרכזי הקורסים, לדאוג לתחזוקה הכללית של הקליניקה שכוללת בין השאר את הציוד הדנטאלי ולהשגיח על יישום כללי העבודה כפי שהוגדרו בשטח על-ידי מנהלי הדיסציפלינות השונות. כמו כן על הקליניקה להיות תמיד מצוחצחת, מסודרת ונעימה לכל באיה.

סטודנטית משנה ה' מטפלת במתרפאה

חגיגת חנוכה בקליניקה, הדלקת "חנוכיית הכהליות"

התייעצות והדרכה רב-תחומית

אימפרגום, עגלה לציוד ט.ש., פינת שתייה שייחלנו לה שנים רבות, פקס, מכשור חדש ודברים רבים נוספים שבוצעו באופן מידי ברגע שנתן דעתו עליהם.

זאת ההזדמנות לבטא את הערכתי הרבה לפרופ' יפה היקר. השנים שאני עובדת תחת שרביטו הן השנים היפות ביותר בעבודתי. וללא ספק בלעדיו הייתה המרפאה נראית אחרת לחלוטין.

עת לשמוע על בעיות שמתעוררות ולדון בהן. הוא לא ינוח ולא ישקוט עד אשר יידע שהכול בא על מקומו בשלום. דבר אינו נעלם מעיניו: סטודנט בחלוק צהוב, קרוע, מקומט וכו' הוא יקלוט ממרחק; כיסא שחסר בו בורג מיד ימצא את דרכו לתיקון; מדריכים או סטודנטים בסנדלים לא יתחמקו מעיניו.

הפרופ' יפה דאג גם לשדרוג העבודה על ידי הוספת פינות מחשב, עגלות למכונות

בכלל ובתפקודה של קליניקת סליגמן בפרט. שיפורים רבים הוכנסו בשנים אלה בנושא שירות ואוון קשבת לסטודנטים, ייעול כל הדרוש לרווחת צוות המדריכים והצוות הסיעודי בקליניקה. פרופ' יפה הוא פרפקציוניסט מלידה, ואכפתי באופן קיצוני. כשניצבת לפניו מטרה הוא משיג אותה בו במקום, ללא דחיות ומבלי להסתפק בפתרון זמני. היושר והצדק הם נר דרגליו, ועל פיהם הוא פועל ללא לאות. הוא זמין בכל

סך נשחט (13) קיץ תש"ע - 2010

שני תלמידי שנה ה' בעת מתן טיפול

כל מתמחה והזיבור שלו...

באחד הימים הוא בא לקליניקה ומיד התחיל לבקר אותי על כל פעולה שעשיתי, אפילו על אופן סידור המכשירים על שולחן העבודה שלי היה לו מה לומר. נשכתי שפתיים והבלגתי, עד שהחליט להטיף לי מוסר בנוכחות מתרפא שלי. זה כבר היה מעבר ליכולתי. אמנם נכון שלא היה בבית הספר מי שידע להשחזר שיניים יפה כמוהו, אבל זה עדיין לא אמור לתת לו לגיטימציה לכייש אותי לעיני המתרפא.

שחררתי את המתרפא שלי, אספתי את כליי, עזבתי את המרפאה, וניגשתי היישר למנהל המחלקה, פרופ' טלקוב, שבאותו יום דווקא היה במרפאתו הפרטית. מורי האהוב מיד חש במצוקתי, הכניס אותי למשרדו האישי והתעניין לדעת מה הביא אותי אליו באמצע קליניקה שלי. דמעות חנקו את גרוני, במיוחד כשגיליתי את ההבדל בגישתו של מורי הדגול ביחס לזו של זב החוטם ההוא. מילות העידוד של מנהל המחלקה הרגיעו אותי. כנראה, אותו בחור זכה להערת משמעת ממנהל המחלקה, משום שמאותו יום הוא הפסיק לחלוטין את המגע עמי.

אינן לי ספק שהתקרית ההיא הייתה נר לרגלי בהתייחסות שלי לסטודנטים במשך כל הקריירה ההוראתית הארוכה שלי. אני תקווה שגם הסטודנטים שלי יעידו על כך.

בסתיו של שנת 1967 יצאתי לארה"ב עם רעייתי ושני ילדיי להתמחות באוניברסיטת בוסטון. כשהגענו לשם היה זה עם תחילת הלימודים, ולכן לא היה בידינו זמן להתארגן ולהתרגל לאמריקה.

היינו חמישה סטודנטים בכיתה. שלושה יהודים ושני נוצרים. אני הייתי המבוגר מכולם, בן 33. הייתי גם המנוסה ביותר ברפואת שיניים, שכן סיימתי את הלימודים חמש שנים קודם לכן. היחסים בינינו היו נפלאים. גם היחסים עם רוב המורים והמדריכים היו מצוינים. דיקן בית הספר, הפרופ' הנרי גולדמן עליו השלום, הרגיש אחראי עליי באופן ישיר. גם מנהל המחלקה, הפרופ' ליאו טלקוב ז"ל, היה לי כאב מאמץ. הבעיה הקשה ביותר הייתה האנגלית שלי, שהייתה רחוקה מלהיות בוסטונית. לכן מיעטתי בתקשורת ישירה עם האנשים שסביבי. חבריי לכיתה הבינו את הקושי ועזרו לי להתגבר על מצוקתי. בלימודים הקליניים לא הייתה בעיה. חבריי לכיתה נעזרו בי לפתרון בעיותיהם בקליניקה. רק מדריך אחד, צעיר ורווק, "חיפש אותי" כל העת. עם כולם הייתה לו שיחה קלה על מכוניות ועל סקי. לכולם היו מכוניות ספורט מסוג מוסטאנג, ואילו לי, ראש משפחה ואב לשני ילדים, הייתה פלקון סטיישן מיושנת. לא הייתה לי אתו כל שפה משותפת.

מעז יצא מתוק

נח שטרן

לא יעזור שום דבר, בשנתיים הראשונות להתמחות אתה עדיין סטודנט בכל רמ"ח אבריך. הסטודנטים שאותם אתה מדריך בקליניקה – הם עדיין אחיך לנשק. הרופאים המומחים המדריכים אותך במחלקה – בכלל לא מבינים כמה קשה לך.

היום אני מבין עיקרון חשוב. מי שקובע את דרגת הקושי של לימודיו הוא התלמיד עצמו. בסיכומי של דבר, אני יכול להישיר מבט לכל מתמחה צעיר אשר מתחיל את דרכו במחלקתנו ולומר לו כך: ארבע שנים אלה, שהנן אתגר קשה ככל שיהיה, הן אלה אשר יעצבו את אישיותך כקלינאי.

בדיוק כפי שהן החלו לעצב את שלי, לפני קצת יותר מעשר שנים.

סיים לימודיו בבית הספר לרפואת שיניים בירושלים בשנת 1991, ב-1996 סיים את עבודת המחקר בכיולוגיה אורלית וקיבל תואר Ph.D, בין השנים 1996–1998 עבד במסגרת מלגת ד"ר שטאוב בפריז-פרוסטזיס במרכז ההשתלות. את ההתמחות בפריודונטיה סיים בשנת 2002. מאז משמש כמרצה קליני במחלקה לפריודונטיה

הזיבור הפרטי שלי בתכנית ההתמחות

ד"ר אביגדור קלינגר

זה התחיל באוקטובר 1998. אף שכבר עברתי חוויות בונות אישיות בעבר, דבר לא הכין אותי לעתיד לבוא. המשימה הראשונה, לשים את לימודי רפואת השיניים במקומם הראוי. זאת עזר לי לעשות פרופ' צביקה שוורץ: "קודם היית סטודנט, ועכשיו אתה עובר לצדו השני של המתרס – מדריך!".

יום המחקר 2010

◀ אז מה היה לנו: עידוד מאסיבי, משחק הכיסאות, משחקי שתייה ועוד.

ארנון גרוסמן

בהמשך החלק האמנותי הייתה שירה ערבה של השיר "קדח לאט" (מילים: יאיר בן-דוד, גיטרה: אורן עובדיה) מפי תלמידי השנה ככלל ושל תהילה כהן בפרט. היה מרגש...

לאחר ההרצאות ולאחר ארוחת הצהריים התקיים החלק הספורטיבי של היום, שהיו בו השנה תחרויות ספורט שונות מכל מה שהכרנו עד היום. במסגרת תחרויות אלו – שנערכו בצורה קלילה, צבעונית ומבודחת, כשלתלמידי כל שנה חולצות בצבע ייחודי ואחיד לה – ניתן היה למצוא באמצע היום במתחם הברכה ברמת רחל משחקי "הולכת עיוורים קשורים", חיפוש אחר סכר גומי, סטרפטוקוקים, אבקת חשמל ועוד..., פיסול שיני ענק שיוצגו לראווה בפקולטה ואפילו, תאמינו או לא... משחקי אלכוהול (ורק התענוג שבלראות את סגל הפקולטה "מוריד" כוסות בירה בלגימה אחת בזו אחר זו היה שווה הכול).

בהזדמנות זו, בהחלט יש מקום וטעם להודות תודה עמוקה לפרופ' שטיינברג, לגב' איריס צדיק, לגב' בלה צונה, למר שמעון מן ובעיקר לוועדים של כל השנים שהשקיעו ממרצם ומזמנם אין ספור שעות ועשו רבות כדי שיום המחקר יעבור בצורה חלקה ומהנה עבור כולנו.

מי ייתן ונזכה לימים יפים ומהנים רבים כאלה.

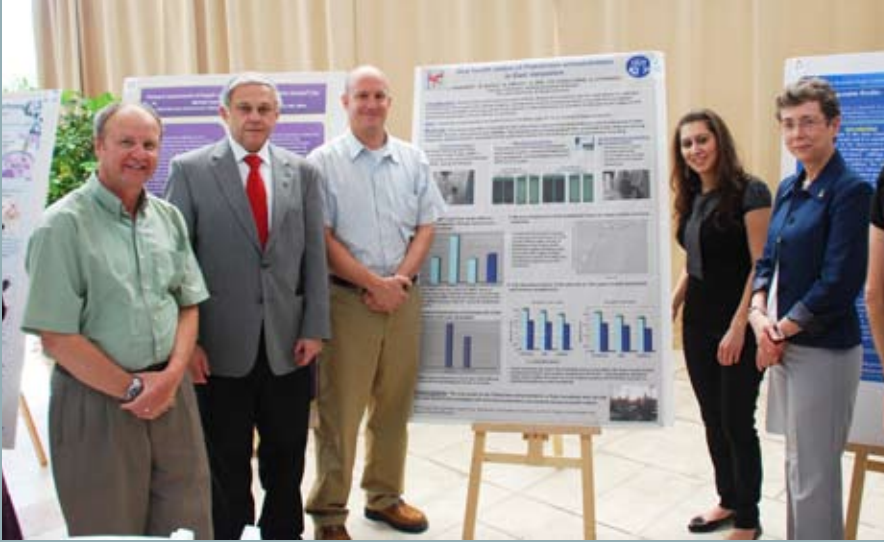
החל לימודיו בשנת 2004 בחוג לרפואת שיניים באוניברסיטת תל-אביב. בשנת 2006 עבר לבית הספר לרפואת שיניים בירושלים והצטרף לשנה ג'. כיום – מסיים לימודיו בשנה ו'.

כמדי שנה, לקראת סוף שנת הלימודים, מתכנסים חברי הפקולטה על כל גווניה ליום אחד של מחקר, ספורט, למידה, הנאה ומעל הכול – יום אחד שבמרקו, במהותו ובהווייתו – "הסטודנט".

כמדי שנה גם הפעם נשאו אישים נכבדים דברים וסטודנטים חרוצים במיוחד הציגו את עבודותיהם (האם זה אומר שיש סוף לעבודת הגמר או שמא זוהי רק אשליה?). ההרצאות היו מצוינות וארוחת הצהריים, כרגיל, ערבה לחכנו.

אז מה בכל זאת היה שונה ביום המחקר 2010? מה הפך אותו למוצלח יותר ושונה מזה שבשנים עברו?

ובכן, סטודנטים משנה ו' הגדילו לעשות השנה והכינו סרט שבו "הדהימו" את חברי הפקולטה ביכולות המשחק, הבימוי והעריכה שלהם. יתרה מכך, בעזרת כוחות שכנוע מיוחדים הצליחו לשרבב לתוכו לא אחר מאשר את... הפרופ' אבינועם יפה (!!!), שבהופעת אורח הצליח לגנוב את אור הזרקורים ולתת הופעה שגם "המקפלות" מארץ נהדרת לא היו מתביישות בה (למי שפספס - הסרט נמצא ב-YOUTUBE בשם – "רפואת שיניים מחזור 2010").

הרקטור מבקרת בתערוכת הפוסטרים. מימין לשמאל: הפרופ' שרה סטרומזה – רקטור האוניברסיטה העברית; תלמידת שנה חמישית – לנא אסכנדר שערכה את הפוסטר; הפרופ' שי ארקין – סגן נשיא למחקר ופיתוח האוניברסיטה העברית; הפרופ' אדם שטבהולץ – דיקן הפקולטה לרפואת שיניים; הפרופ' דורון שטיינברג – יו"ר החוג למדעים הכיו-רפואיים ברפואת שיניים

דורון שטיינברג

השנה מלאו 12 שנה ליום המחקר הפקולטאי. מסורת ארוכת ימים כזו לא מפסיקים. לעתים משנים, לעתים משפרים אך מתמידים.

בין המשתתפים ביום המחקר השנה היו רקטור האוניברסיטה העברית, הפרופ' שרה סטרומזה; סגן הנשיא למחקר ולפיתוח, הפרופ' שי ארקין; מנהל הרשות למחקר ופיתוח, הפרופ' ערן ורדי ואורחים נכבדים נוספים מהאוניברסיטה העברית ומהדסה. האורחים סיירו בתערוכת הפוסטרים, נכחו בהרצאות והתרשמו עמוקות מהיכולות המדעיות של התלמידים, מהרבגוניות של המחקר ומהאווירה המיוחדת השוררת ביום המחקר.

גם בשנה זו נענו החברות "טבע" ו"דקסל-פארמה" לבקשת החוג להעניק פרסי מחקר לתלמידי מוסמך מצטיינים, זו השנה הרביעית ברציפות. אנו שמחים

שחברת "M3" החליטה להצטרף לתכנית זו ולהעניק גם היא פרסי מחקר לתלמידי מוסמך. פרסי "אלמקס-מרידול טבע", פרסי "דקסל-פארמה פרויציפ" ופרסי "M3" הוענקו לתלמידים: אורן פרדמן, שיפרה הוך, שירה ברבי, רבקה אלכסנדר, אורי נרט ודנה קסלר-שביור.

פרסי עובד מצטיין הוענקו על ידי דיקן המשנה, מר רמי ברנט, לגב' נטלי זלוטניק, לגב' יהודית רוזנבלט ולגב' איילת חסני. אות ההוקרה לעובד פורש הוענק לגב' לאה דפני (ראה מסגרת).

גם שישה מענקי מחקר הוענקו בהזדמנות זו מטעם הקרן המשותפת למחקר. הפרסים הוענקו לחוקרים צעירים מהפקולטה על ידי יו"ר הקרן, הפרופ' דני גזית.

טקס הפתיחה של יום המחקר כלל גם סרטון תלמידים קצר בסגנון "המקפלות" מתכנית הטלביזיה "ארץ נהדרת". מספר תלמידים וכן הפרופ' יפה (שהדהים בהופעה

המצולמת) יכולים להחליף את המקפלות בתכנית הטלביזיה בקלות רבה...

את המחקר בפקולטה הציגו ארבעה נציגים מקרב התלמידים לדוקטורט בחוג אשר הוצגו על עבודתם המדעית באוזני חברי הפקולטה וסטודנטים. בנוסף להרצאות הוצג המחקר בפקולטה בתערוכת פוסטרים שכללה 35 פוסטרים.

כמיטב המסורת של יום המחקר, לאחר ארוחת הצהריים עברנו למדשאות שליד הברכה, שם התקיימו תחרויות ספורטיביות והיתוליות בין תלמידי המחזוריים השונים. השנה זכו במקום הראשון הסטודנטים תלמידי השנה החמישית.

בעקבות יום המחקר פנו סטודנטים רבים להנהלת החוג והתעניינו בפרטים הדרושים לצורך הצטרפות ללימודי מוסמך ולמסלול דוקטורט.

שנה חמישית חוגגת את זכייתה

הסטודנטים והסגל ברגעי מנוחה נדירים

משתתפים ב"משחקי חברה"

קהל נשחע קיץ תש"ע - 2010

פרס עובדת פקולטה מצטיינת

אחד מהאירועים המעניינים ביותר ביום המחקר השנתי הוא ציונם של עובדים מצטיינים והענקת פרס על עמלם. השנה זכו בתואר הנכבד הזה שלוש עובדות, המוכרות לכל אנשי בית הספר בזכות עבודתן המסורה והיעילה.

**הגב' יהודית רודולף,
מזכירה במשרד הדיקן.**

יהודית עובדת במשרד הדיקן מאז שנת 1989. כיום היא אחראית על קשרי החוץ של הפקולטה וגם משמשת כמתאמת במרכז המזרח-תיכוני לחינוך דנטאלי. במסגרת תפקידה היא מצליחה ליצור קשרים בין-אישיים יוצאי דופן עם האורחים מחו"ל ועם המשתלמים במרכז המזרח-תיכוני, אשר ממשיכים להתקיים גם שנים רבות לאחר היווצרותם. בזכות אישיותה המיוחדת ובזכות יעילותה ויכולתה לתאם וליצור קשרים מערכתיים נוצרים קשרים אשר מסבים כבוד רב לבית ספרנו. על כל אלו היא זכתה בתואר "עובדת מצטיינת לשנת 2010".

**הגב' טלי זלוטניק,
מזכירת המחלקה לשיקום הפה.**

טלי עובדת בבית הספר לרפואת שיניים מאז 1988. בשנת 2001 מונתה כמזכירת המחלקה לשיקום הפה המאוחדת, הכוללת צוות רופאים רב ומגוון, תכנית התמחות של המחלקה, תכנית ההשתלמות של AGPP, מרפאה לאסתטיקה, מעבדת מחקר לחומרים דנטאליים וכמובן תכנית הוראה נרחבת לסטודנטים בנושאים רבים בשיקום הפה. לכל אלה דרושה תמיכה מנהלית פעילה ונרחבת, במיוחד בתקופת הבחינות. טלי היא גם חברה פעילה בוועדת התרבות של המחלקה הגדולה. היא מבצעת כל תפקידיה בעילות רבה ובחיוך. על כל אלו היא זכתה בתואר "עובדת מצטיינת לשנת 2010".

**הגב' איילת חסני,
סייעת במחלקה הכירורגית לפה
ולסתות.**

איילת סיימה את לימודי סייעות במוסדנו בשנת 1998 ומשנת 1999 עובדת כסייעת במרפאה הכירורגית. לפני מספר שנים מונתה לאחראית על תחום השתלים במחלקה, ובזכותה שורר כיום סדר מופתי בהזמנת הציוד ובאחזקתו. איילת היא סייעת מצטיינת מבחינה מקצועית ושולטת שליטה רחבה בכל נושא קליני שבו עוסקת המחלקה. היא סייעת נעימה לחבריה בעבודה וכן מאירה פנים לכל המתרפאים הבאים עמה במגע. על כל אלו היא זכתה בתואר "עובדת מצטיינת לשנת 2010".

רפואת שיניים בתחילת המאה ה-20, מרפאה משנת 1913
The way it was, The Dentist's Office in 1913

חנוכת אגף חדש במוזאון על-שם

חדש

פרופ' מריו אולמנסקי

ד"ר סמואל (סם) וקסלר -
אספן ציוד דנטאלי עתיק

ד"ר סמואל וקסלר תרם את הציוד הדנטאלי העתיק (משנת 1913) למוזאון הדנטאלי ע"ש פרופ' אולמנסקי שבבית ספרנו. וקסלר נולד בשיקגו ומתגורר בה עד היום. הוא סיים את לימודי רפואת השיניים באוניברסיטת אילינוי בשנת 1964, ומאז עסק ברפואת שיניים כללית במשך 33 שנים. הוא פרש לגמלאות בשנת 1999 כדי להתמסר לתחביבו – איסוף ציוד דנטאלי עתיק.

בשנות ה-70 ראה הד"ר וקסלר בבית פרטי

הגיע לאירוע חנוכת האגף ביחד עם רעייתו שרון. הד"ר וקסלר אף לקח חלק פעיל בהצבת הציוד בתצוגה.

אורחים נוספים בטקס היו הד"ר משה קפלן, שמכהן כאוצר המוזאון, והד"ר עדינה שווארץ, בתו של הפרופ' אולמנסקי. שני האחרונים השקיעו ומשקיעים זמן ומאמצים מרובים בטיפול במוזאון ובמוצגיו ובזכות פעולותיהם אלה אנו נהנים מהמוזאון במצבו הנוכחי.

בטקס רב רושם נחנך האגף החדש של המוזאון הדנטאלי ע"ש פרופ' מ' אולמנסקי ז"ל. בתצוגה החדשה מוצג ציוד דנטאלי מלא של שתי קליניקות: האחת מצוידת בציוד משנת 1913; ובשנייה ציוד "מודרני" יותר – משנת 1940.

באת הפינות באגף החדש מצויה תצוגה של תבניות לימוד מהפה של הפרופ' אלברט איינשטיין, ולצדה הסיפור המיוחד שלהן.

מי שתרם את הציוד של הקליניקה משנת 1913 הוא הד"ר סם וקסלר משיקגו, אשר

הדיקן פרופ' אדם שטבהולץ עם סמואל ושרון וקסלר;
עם ד"ר עדינה שוורץ לבית אולמנסקי;
ועם ד"ר משה קפלן – אוצר המוזאון

שלושת ילדי הפרופ' אולמנסקי המנוח: ראובן, עדינה ומיה,
חונכים את האגף החדש במוזאון בחיתוך סמלי של סרט.

מרפאת שיניים מאובזרת משנת 1913

בניהם, בני השנתיים והחמש. במהלך שנות מסע אלה הם ביקרו בכ-40 מדינות ואספו ציוד במיוחד מרופאי שיניים ותיקים.

עם השנים החל ד"ר וקסלר לייצג למוזאונים דנטאליים ברחבי ארה"ב וגם הדיקן שלנו, הפרופ' שטבהולץ, הגיע אליו וביקר את האיש בביתו שבשיקגו. הפרופ' שטבהולץ סיפר לו על המוזאון שבבית ספרנו, והד"ר וקסלר לא זאת בלבד שתרים ציוד אלא אף התנדב לייצג למקם אותו כתצוגה קבועה.

בהתאם לעצתו של הד"ר וקסלר הוכשר שטח מיוחד ושתי מרפאות מצאו את מקומן ה"כמעט הטבעי" בקומה ק של בית הספר לרפואת שיניים בירושלים.

שעמדו לפני פרישה לגמלאות ובהם ביקש מהם לתרום את הציוד הייחודי שלהם לאוסף הפרטי שלו. רבים אכן נענו לבקשתו, אף כי לא תמיד ניתן לו הציוד חינם אין כסף, ולעתים אף נדרש לתשלום נכבד עבורו.

כדרך נוספת להרחבת האוסף ביקר וקסלר גם במכירות פומביות, שם היה עליו לשלם סכומים נאים של כסף עבור פריטים ייחודיים. אשתו שרון, שהיא חלק בלתי נפרד מעיסוקו זה, מספרת שהם היו יוצאים לדרך למשך מספר ימים שבסופם חזרו עם "רכישות" שונות. לנסיעות אלה הם נסעו אז במכונית הסטיישן של אותם ימים, שהייתה נטולת מיזוג אוויר. יחד עמם לקחו אז גם את שני

שביקר בו מנורה עתיקה ולה ארבע נורות ירקרקות אשר בעבר שימשה כמנורה מעל כיסא רופא שיניים. מאחר שזיהה המארח את התעניינותו הרבה של האורח במנורה, הוא הציע להעניק לו אותה במתנה. היה זה האביזר הראשון באוסף הציוד הדנטאלי העתיק של וקסלר, שעם השנים הפך לאוסף עצום. הפריט הבא שהיתוסף לאוסף היה כיסא משרדי מרופד בצבע אדום "רועש", ששימש במרפאת שיניים ככיסא מתרפא.

האוסף, שהחל כתחביב, הפך עם השנים את הד"ר וקסלר למומחה בעל שם לציוד דנטאלי עתיק. לצורך הרחבת האוסף נהג וקסלר לשלוח מכתבים לרופאים ותיקים

פגישה עם ראש הממשלה גולדה מאיר

המורים הפרה-קליניים מארחים את נשיא אלפא אומגה העולמית סידני ספטס.

הפרופ' מריו אולמנסקי (1924 - 2004)

שירת בצבא הארגנטינאי כחבלן בהנדסה קרבית, החל ללמוד רפואה בעיר קורדובה ועבר לאחר מכן לבית הספר לרפואת שיניים באוניברסיטת בואנוס איירס. כאחד מפעילי תנועת הסטודנטים באוניברסיטה, נאסר במהלך הפגנת סטודנטים כנגד חואן פרון ושלטונו הפשיסטי-פופוליסטי ובעקבות זאת בילה מספר שבועות בכלא. לאחר מכן שב לספסל לימודיו וסיים את לימודי רפואת השיניים בשנת 1949.

לאחר סיום לימודיו שימש אבינו כפעיל התנועה הציונית בעיר מגורינו, טוקומן, והיות שמטבעו דגל באמרה "נאה דורש, נאה מקיים", הייתה העלייה לישראל אך עניין של זמן. בשנת 1958, כשמאחוריו ותק של תשע שנים כרופא שיניים וכאיש סגל אקדמי באוניברסיטת טוקומן בתחומי ההיסטולוגיה והפתולוגיה האוראלית, עלה עם משפחתנו ארצה.

עם עלייתו ארצה הצטרף למחלקה לפתולוגיה בבית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית בניהולו של הפרופ' הנרי אונגר, שילב את המחקר הפרה-קליני בעיסוק מעשי ברפואת שיניים והשתלם בהיפנוזה רפואית. בשל עיסוקו כפתולוג ועקב היותו פעיל מרכזי בליגה למניעת כפייה דתית, סבל משפחתנו במהלך שנות השישים מהתנכלויות של קבוצות חרדיות קיצוניות.

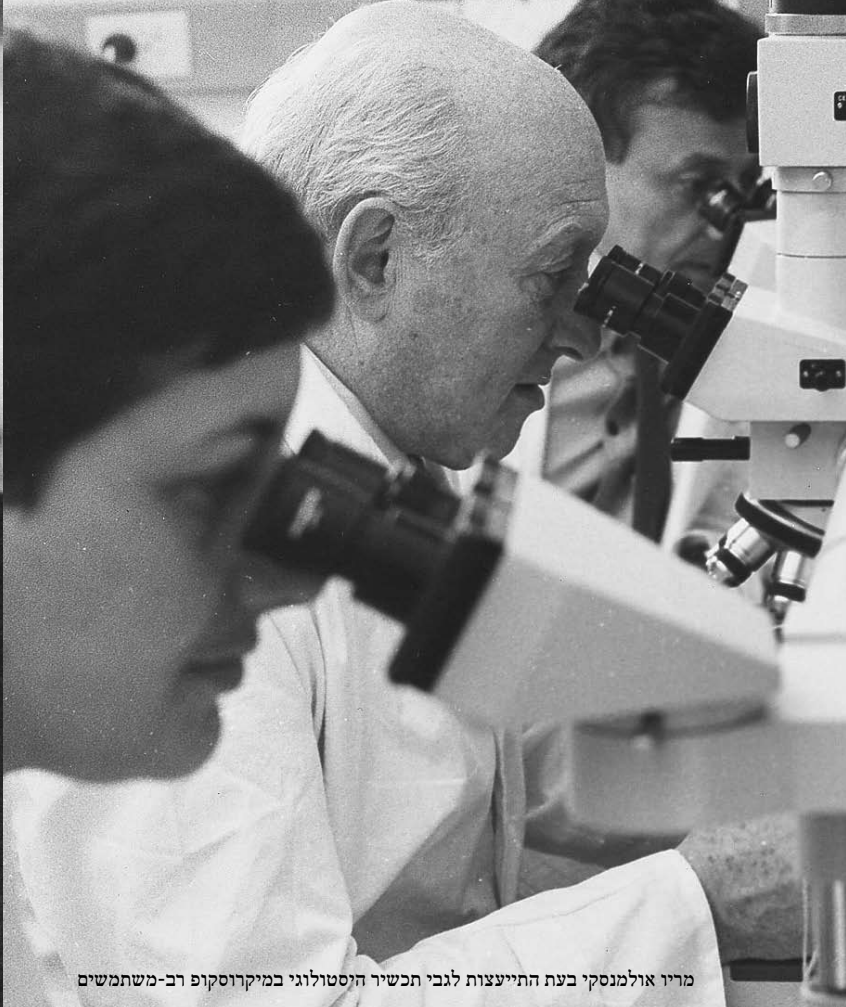
בשנת 1970 הועלה לדרגת פרופסור, ושנה לאחר מכן הקים במסגרת בית הספר לרפואת שיניים את המדור לפתולוגיה אוראלית, שבראשו

אבינו, הפרופ' מריו אולמנסקי

החודש מלאו שש שנים להסתלקותו של אבא שלנו, הפרופ' מריו אולמנסקי, דמות מוכרת ומרכזית בתחום רפואת השיניים בארץ. פרופ' אולמנסקי – כך הכירו אותו דורות רבים של רופאים שהוכשרו על ידיו בתחום הפתולוגיה האוראלית במהלך לימודיהם. מריו – כך קראו לו עמיתים למקצוע, בני דורו וחבריו.

לו היה כאן עמנו, היה אבא מספר בהומור המפותח שאפיין אותו על חיים שלמים ומלאים שהיו לו, על הילדות המאושרת שחוהה באחת המושבות החקלאיות שהקים הברון הירש בארגנטינה, על אמא שלנו שהלכה עמו לאורך כל הדרך ולא שרדה בלעדיו, על אהבתו לטיס אשר הונחלה לבנו ראובן, על אלפי שעות הטיסה שצבר בחייו כבעל רישיון טייס אזרחי, על הבחירה ברפואת השיניים כמקצוע וגם על עדינה בתו כממשיכת דרכו, על החלום הציוני ועל הגשמתו הפרטית, על הקריירה האקדמית ועל כהונתו כדיקן השלישי של הפקולטה לרפואת שיניים באוניברסיטה העברית – פקולטה שהייתה עבורו לבית שני במשך למעלה מ-45 שנה, על אהבת הבריות ואינסוף החברים מכל הסוגים ומכל המינים שאסף במהלך חייו – תכונה אשר הוריש, כך נדמה, לבתו מיה.

אבא נולד ב-24 באוקטובר 1924 במושב Moisesville ("אם המושבות היהודיות" בארגנטינה). הוא התייתם מאביו בגיל רך,

מריו אולמנסקי בעת התייעצות לגבי תכשיר היסטולוגי במיקרוסקופ רב-משתמשים

עמד עד 1989.

מאז סיום כהונתו כדיקן, התמסר לעיסוק בהוראה ובמחקר בבתי ספר לרפואת שיניים בארץ ובעולם, פעילות אשר הניבה למעלה מ-100 מאמרים מקצועיים.

כשנה לאחר פטירתו נחנך מוזאון הפקולטה לרפואת שיניים הקרוי על שמו, ואשר תפקידו לשמר את זכרו ואת המורשת המקצועית הנצברת ולהנחילה לדורות הבאים של רופאי השיניים היוצאים משערי הפקולטה. המוזאון תוכנן כמיצג המתקיים בחלל פתוח וחי שאנשים עוברים בו, ואשר אווירה חמה ובלתי אמצעית שורה בו, כמתבקש ממקום הבא להנציח את זכרו של אדם שידע להלך עם אנשים, ואשר הסתכל על כל אדם באשר הוא בגובה עיניו וללא שמץ של התנשאות.

איש נעים הליכות, נוח על הבריות וטוב מזג היה אבא. לצד זאת, התברך ביושר ובישירות, נאמן לעקרונותיו ולדעותיו, ועדיין, פתוח לשונה, לאחר. אדם שבו בלטה יכולת נדירה לומר את אשר על לבו ביושר, באומץ ובפשטות כובשת, שלא ניתן היה להישאר אדישים אליהם. אפשר לומר כי לאבא הייתה אישיות "מאפשרת", כזו הנותנת לכל אדם את התחושה כי הכול יכול להיאמר, ובלבד שייאמר בצורה תרבותית.

יהי זכרו ברוך!

ראובן אולמנסקי, עדינה שוורץ, מיה זיסו

בשנים 1973–1976 שימש כדיקן השלישי של הפקולטה לרפואת שיניים, קדנציה שהתאפיינה בייסוד המערכת המנהלית של הפקולטה, שלמעשה לא הייתה קיימת עד אז; בהתמודדות עם השפעות מלחמת יום הכיפורים ועם תקופות המילואים הארוכות שלאחריה על יכולת ההוראה והמחקר בפקולטה; ובהעמקת הקשר הדו צדדי עם בית הספר לרפואת שיניים ע"ש פהלאוי בשירז, אירן.

במהלך שנות ה-60, ובעיקר במלחמת ששת-הימים, נקרא על-ידי צה"ל לתרום מכישוריו המקצועיים כפתולוג אוראלי לטובת זיהוי חללים. במחצית השנייה של שנות השבעים חבר למייק קפלן, אבי מז"פ המודרנית, והיה הראשון בארץ שעסק ברפואת שיניים פורנזית, בפן המחקרי-מדעי כמו גם בפן המעשי, זאת במסגרת משטרת ישראל והמכון לרפואה משפטית.

במשך שנים נהג אבינו לעשות נפשות למפעל הציוני ולעלייה בכל מקום בעולם שאליו הגיע במסגרת תפקידו האקדמיים והמנהליים, ובכל עת שנתקל ביהודים שעדיין חיו בנכר. בהקשר זה זכורות לנו היטב שיחות סוערות בסלון שנסבו סביב נושא זה, כמו גם הסיוע הרב שהעניק לעולים החדשים, חלקם עמיתים למקצוע – מי בסיוע של ממש, מי בעצה טובה ומי בעידוד אחר – שנועדו להקל על קשיי הקליטה.

ד"ר רפי פישר

סיים לימודיו בבית הספר לרפואת שיניים בירושלים בשנת 1979. הנדסאי בוגר "טכניקום", גבעתיים. יועץ דנטאלי מוסמך CDC, יועץ דנטאלי הראל ודקלה. מרצה בתחום ניהול שיווק וביטוח בבתי הספר לרפואת שיניים בירושלים ובתל אביב. מייסדי יתד – ייעוץ ותכנון דנטאלי. בעל מרפאה פרטית משנת 1979

תקציב הוצאות שנתי

עסק שמתנהל נכון בנוי על תקציב ההוצאות וצפי הכנסות. כל סטייה מהתקציב מחייבת את מנהל הכספים לתת הסברים ולהציע פתרונות. תקציב מרפאות השיניים מתבסס לרוב על הוצאות אד-הוק בהתאם לצורך. מוצרים חדשים נרכשים לרוב לפי תחושה. טכנולוגיה חדשה נרכשת לרוב לפי המלצת חברים. אם ניקח מרפאה כללית, עם מחזור שנתי של 1,000,000 נ"ח (כלומר 83,300 נ"ח לחודש), ונשאל רואה חשבון ממוצע האם 51% הוצאות זה נתון טוב, התשובה תהיה ברוב המקרים – מצוין. אני טוען, שאכן הנתון מצוין, אך לא מספיק. עלינו לבדוק את ההתנהלות של המרפאות על פי סעיפי משנה. חשוב במקרה זה לאפייין את ההוצאות הקבועות ואת ההוצאות המשתנות, התלויות.

להלן חלוקת הוצאות של מרפאה ממוצעת:

הסעיף התקציבי	ההוצאה	אחוז מסה"כ ההכנסות
מעבדה	11,500 ש"ח	14%
חומרים	4,200 ש"ח	5%
הוצאות כלליות ואישיות	5,000 ש"ח	6%
כוח אדם	10,000 ש"ח	12%
מנהלות	3,300 ש"ח	4%
הוצאות מקום	7,500 ש"ח	9%
שיווק	850 ש"ח	1%

ניתן לשאול, האם אלו המוצאות של מס הכנסה או נתוני אמת שעוזרים לנו לנהל את המרפאה? התשובה הנכונה היא שאין מדובר בהמצאות מס הכנסה אלא בפירוט אמתי, המאפשר ניהול תקין של מרפאת שיניים.

ניתן למשל להקצות לאחראים על רכישת החומרים במרפאה תקציב חודשי ולהגבילם להשתמש אך ורק בתקציב זה ללא חריגות. על כל חריגה יהיה עליהם לדווח מידית, בזמן אמת, כך שלא נשארות "הפתעות" בסוף שנת התקציב. כך ניתן לעשות לגבי כל אחד מסעיפי ההוצאות. חשוב לציין ששיתוף הצוות בניהול התקציב השוטף, תוך מתן בונוסים על הצלחה, קל מאוד לביצוע ומהווה צעד חשוב לקראת שיפור תפקוד המרפאה.

לימודי תעודה - ניהול, שיווק ותכנון מרפאות שיניים

מטעם בית ספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה והמחלקה לרפואת שיניים קהילתית בשיתוף קבוצת "יתד" מטרת הקורס היא להקנות למשתתפים מושגים וכלים מרכזיים מעולם הניהול והשיווק, תוך שימת דגש על ההיבטים המעשיים והיישומיים שלהם כדי לחבר בין התחום הקליני לתחום הניהולי במרפאות השיניים.

פרטים: www.ytd.co.il או בטלפון 077-4600412

קבוצת "יתד" - הערכה, קידום ומכירת מרפאות שיניים

בשנים האחרונות אנו עדים לכך שתחום רפואת השיניים, כשאר מגזרי הבריאות, עובר להתנהלות במתכונת הדומה לזו של חברות עסקיות בענפי כלכלה אחרים.

המציאות הישראלית כיום – שבה יש עודף רופאי שיניים, תשתיות טכנולוגיות יקרות והתמקצעות קלינית – הביאה את רפואת השיניים לצורך בתמיכה מקצועית בכל הקשור להקמה, לניהול ולתפעול של מרפאה.

כדי לספק את הצורך הוקמה קבוצת "יתד", שעוסקת בייעוץ ומלווה את הרופאים, את צוותי המרפאות ואת שאר הגופים העוסקים ברפואת השיניים בשלבים השונים של התנהלותם. כדי לשרוד ולשגשג חייבים נותני השרות לרכוש וליישם שיטות ניהול עדכניות ויעילות.

קבוצת "יתד" מסייעת לרופאים בהקמת שותפויות ובשימורן, בתהליכי מכירת מרפאות, בשיפור רווחיות המרפאה באמצעות כלים ממוחשבים חדשניים וביישום תהליכי גישור להתמודדות עם קונפליקטים במרפאה.

צוות הקבוצה עורך ימי עיון וסדנאות ומייעץ בתחומי פעילותו.

למעלה מ-50 שנות ניסיון מצטבר הועמדו לרשות רפואת השיניים העסקית.

צוות הקבוצה כולל את:

ד"ר רפי פישר, רו"ח רחל חלסצ'י, מגשר ועו"ד ניר בן נון בשיתוף מומחים נוספים.

דברי חכמים

ממבט ראשוני בדברי חז"ל ניתן היה להבין שמוצג בהם כלל בסיסי – שיש לעבור לשלב העשייה אחרי שלב החשיבה. אך כשנעמיק קרוא בלשונם נראה שבכוונתם להדגיש שאף את סוף המעשה יש לתכנן, במחשבה תחילה (יש לחשוב ולתכנן את המעשה עד סופו ורק אז לפעול).

טרם גישתנו לשלב המעשה עלינו ללקט את מרב הנתונים, להגדיר לעצמנו במדויק מה הם יעדינו ומתוך כך לתכנן את שלבי פעולותינו ואת הדרכים ללכת בהן עד השגת המטרה. תכנון זה כולל גם את הצורך לשער באילו בעיות ובאילו קשיים אנו עלולים להיתקל, ומה הן הדרכים האפשריות לפתרונם.

חישוב צעדינו מראש עד תום, מאפשר צמצום האפשרויות של "הפתעות" וטעויות בדרכנו ליעד.

וכך שיבץ רבי שלמה אלקבץ (צפת, 1548) בפיוטו הידוע "לכה דודי": "לקראת שבת לכו ונלכה ... מראש מקדם נסוכה, סוף מעשה במחשבה תחילה" (השבת תוכננה עוד לפני ששת ימי המעשה אף שתוארה רק ביום השביעי).

איכות המעשה היא פרי מחשבה מוקדמת ותוצאה של הכנה מדוקדקת ויסודית מראש! נראה כאילו נכתבו דברי חז"ל גם בהקשר ל... תכנית טיפול ברפואת שיניים.

סוף מעשה במחשבה תחילה

הרב מרדכי דימנטמן

בעל תואר MA, מנהל המכון להכשרת מורים בישיבת "כרם ביבנה". מכשיר רבנים ומורים ב"בית מדרש לחינוך והוראה" במבשרת ציון

הרי באותו יום שבו עקרו לי את השן, אף שהעקירה בוצעה במומחיות רבה על ידי אחד הכירורגים המעולים, הייתי "סחוט" לחלוטין. הלכתי מוקדם הביתה, ומאחר שרגליי כשלו, אף פרשתי לנוח באמצע היום – שלא כהרגלי.

האם אנו הרופאים חושבים על האספקט הזה כשאנו מזמינים את מתרפאינו לטיפולם שבועיים שאין להם סוף? הרי אנו, הרופאים, מתייחסים לכל יום פְּלִיּוּם עבודה רגיל, אבל לא כל כך מבחינים באופן שבו היום הזה נתפש אצל המתרפאים שלנו. האם אנו מקדישים די זמן ודי מאמץ כדי להבהיר למתרפא מה הן תכניותינו לגבי הטיפול השוטף ולגבי מועד הסיום המקוה?

נראה, כי מן הראוי שנחשוב על כך בכניסתנו הבאה לבית מקדשנו – המרפאה, ושנקדיש מספר דקות לשיחה כללית עם המתרפא שלנו, שבתוכה יישזר גם הסבר לגבי מה שצפוי לו בטיפול הבא. מובן ששיחה כזו ראוי שתיעשה בשפה מובנת ובהתאם לרמת הבנתו של המתרפא. התנהלות כזאת ללא ספק תקל את הטיפול על המתרפא ובאותה הזדמנות גם תעלה את קרנו של הרופא המטפל בעניו.

זה שנים רבות, בכל פעם שבה אני עוקר שן לאחד המתרפאים שלי אני נוהג לומר לו בערך כך: "ממול למרפאתי יש מכולת. קנה לך שלגון, ולפני שאתה בולע כל ביס, תעביר אותו באמצעות הלשון אל מקום העקירה. הקור של השלגון ייטיב עם מקום העקירה, ואתה גם תיהנה מאוד מהטעם. לבריאות".

לאחרונה, עקרו שן לי עצמי. עם תום הטיפול – המוצלח מאוד ונטול הכאבים – עשיתי כפי שבמשך שנים אני מטיף למתרפאיי. קניתי לי שלגון "מגנום" שוקולד. מה גדולה הייתה אכזבתי עם הביס הראשון!!! הפה שלי היה רדום מזריקת האלחוש, אמנם רק בצד ימין, אבל כלל לא שלטתי על שרירי הפה. לא הצלחתי להעביר את השלגון למקום העקירה. בגלל בלוטות הטעם המאולחשות גם לא נהניתי מהטעם הטוב שעליו דיברתי עם המתרפאים שלי. נוסף לכל אלה, בגלל האלחוש לא הרגשתי שלכלכתי את הפנים בשוקולד, וכך התהלכתי בין האנשים ברחוב, עד שאחד המכרים העיר לי על כך. איזו בושה!!!

המקרה הזה הוביל אותי למחשבה: האם אני מבין מה עובר על מתרפאיי לפני ואחרי הטיפולים שהם עוברים אצלי?

בינינו

האם אנו הרופאים מרגישים את אשר חשים מתרפאינו?

paro SWISS

פקו פמאשלאם אפיליינג פספ

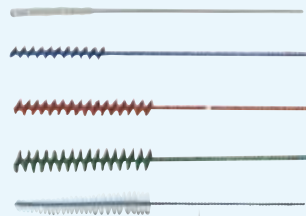
לבוזגרי מחזור 2010

ברכות חמות לרגל סיום לימודיכם והצטרפותכם

לקהילת רופאי השיניים.

מאתלים לכם הצלחה בהמשך דרככם!

חברת ס.י.ר.א.מ. בע"מ וצוות PARO

New

